

ADI:..... SOYADI:..... SINIFI: .....NO:	ESKİŞEHİR İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ 2024-2025 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI TÜRKÇE DERSİ 5. SINIFLAR 2. DÖNEM 2. YAZILI SINAVI ÖRNEK SORULARI	ALDIĞI PUAN CEVAP ANAHTARI
---	--	--

Sınav süresi **40** dakikadır. Soruların puan değeri yanlarında yazmaktadır.

1 ve 2. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

İyi bir aile kurumu sadece bugünümüz için ve kendini oluşturan birkaç üye için değil, bulunduğu toplum, ülke ve hatta dünya için önemlidir. Aileler neslin yeniden üretildiği merkezlerdir. İyi bir nesil de ancak iyi oluşturulmuş ailelerden meydana gelir. Yani neslin yetiştirilmesinde ailelere düşen sorumluluk büyüktür.

T.O.5.5. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme

1. Aşağıdaki kelimelerin metindeki anlamlarına ilişkin tahminlerinizi yazınız. (15 puan)

- a) üye: Herhangi bir topluluğu oluşturan bireylerden her biri. / Bir topluluğu, grubu oluşturan kişilerden her biri. / Aileyi oluşturan bireylerden her biri yani anne, baba, çocuk gibi aile fertleri. / vb.
- b) nesil: Kuşak / Aynı zaman diliminde yaşayan, aynı soydan gelen kişilerin tümü. / Belli bir dönemde yaşayan ve bir sonraki kuşağa aktarılan bireyler topluluğu, yani çocuklar ve gelecek kuşaklar. / vb.
- c) sorumluluk: Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi. / Bir görevi yerine getirme, bir işi başarma yükümlülüğü. / Ailelerin, çocuklarını iyi bir şekilde yetiştirme ve topluma faydalı bireyler kazandırma görevi. / vb.

* Metinden alınan sözcüklerin anlamlarının doğru tahmin edilerek sözcüklerin karşısındaki boşluğa yazıldığı yanıtların her birinin **puan değeri 5**'tir.

* Örnek yanıtlar çerçevesinde yazılan diğer yanıtlar da doğru olarak değerlendirilecektir.

* Verilen sözcüklerin anlamlarının yanlış tahmin edilerek yazıldığı yanıtlar / ilgisiz yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.O.5.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme

2. Metnin ana düşüncesi nedir, yazınız. (10 puan)

Metnin ana düşüncesi, "İyi bir neslin yetişmesi ve toplumun sağlam temeller üzerine inşa edilmesi için aile kurumunun güçlü ve sağlıklı olması gerekmektedir." olmalıdır.

* Metnin ana düşüncesinin doğru tespit edildiği yanıtların **puan değeri 10**'dur.

* Örnek yanıt çerçevesinde yazılan diğer yanıtlar da doğru olarak değerlendirilecektir.

* Metinde verilmek istenen mesajın doğru ifade edilmediği yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

Diğer örnek yanıtlar: " Aile, hem insanların hem de toplumun gelişimi için çok önemlidir. / İyi bir toplum, iyi ailelerden oluşur. / Aileler, çocukları yetiştirerek geleceği şekillendirir. / Aile, sadece bireyler için değil, tüm toplum için önemlidir. / Ailemiz bize iyi şeyler öğretirse biz de büyüyünce başkalarına iyi şeyler öğretiriz. Bu yüzden aileler çok önemli/ vb.

T.O.5.20. Metindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

3. Söz sanatlarıyla ilgili olarak aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

Yıllar yıllar öncesi
Bir tatlı çocuk vardı.
Bülbül sesiydi sesi
Gülüşleri bahardı.

a) Yukarıdaki şiirde yararlanılan söz sanatı hangisidir, yazınız. (7 puan)

Bu şiirde benzetme (teşbih) söz sanatı vardır.

* Şiirde yer alan söz sanatının doğru tespit edilip yazıldığı yanıtların **puan değeri 7**'dir.

* Yanlış söz sanatının yazıldığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

b) İçinde kişileştirme (teşhis) söz sanatının kullanıldığı bir cümle yazınız. (8 puan)

Kendisini okumam için kitap, yalvarır gözlerle yüzüme bakıyordu.

* Kişileştirme söz sanatına uygun bir cümle yazıldığı yanıtların **puan değeri 8**'dir.

* Uygun olmayan bir cümle yazıldığı ya da başka bir söz sanatıyla kurulan cümle yazıldığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.Y.5.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme

4. Aşağıda verilen cümleyi büyük harflerin kullanımına dikkat ederek ve noktalama işaretlerini uygun yerlere koyarak yeniden yazınız. (5 puan)

- Kedim pati annem ve ben birlikte Ankara kalesine çıktık

Kedim Pati, annem ve ben birlikte Ankara Kalesi'ne çıktık.

* Verilen cümledeki yazım yanlışlarının ve eksik noktalama işaretlerinin tespit edilip bu yanlışlıkların eksiksiz giderildiği yanıtların **puan değeri 5**'tir. (Her bir yazım yanlış ve noktalama 1 puan değerindedir.)

T.O.5.11. Metinler arası karşılaştırma yapabilme

5. 1. Metin:

Babası yüzüne minik bir öpücük kondurup uyandırmak istedi Volkan'ı ancak o, sabah erkenden kalkmayı hiç sevmezdi. Her zaman uyanmakta zorlanırdı. Okul servisine yetişmesi gerektiğinden artık uyanması ve annesinin hazırladığı muhteşem kahvaltısını yapması gerekiyordu. Zar zor uyandı, elini yüzünü bile yıkamadan oturdu sofraya. Servise gecikeceğinden buna ses etmedi babası ve annesi. Çantasını akşamdan hazırlamadığından apar topar eksiklerini tamamlayıp servise ucu ucuna yetiştirdi. Karmakarışık bıraktığı odasını düzene sokmak da yine annesine kalmıştı. Bir kez daha ailesine yoğun stres yaşatan Volkan'ın en güzel yönü ise asla ödevlerini eksik bırakmamasıydı. Okulda arkadaşlarıyla hep iyi anlaşırdı. Zor durumda olan arkadaşının sıkıntısını, mutlu olan arkadaşınınna mutluluğunu paylaşırdı. Öğretmenlerine karşı da oldukça saygılı olan Volkan, verilen tüm ödevleri zamanında ve eksiksiz yapardı. Bu da ona okulda başarıyı getiriyordu. Sınıfın en başarılı öğrencilerinden biriydi. Ah bir de uykuya düşkünlüğü olmasa ...

2. Metin:

Şükrü, sabahları güne enerjik başlamayı severdi. Her zaman erkenden kalkar, elini yüzünü yıkadıktan sonra odasını toplarlardı. Çantasını bir gece önceden hazırladığı için sabahları acele etmesine gerek kalmazdı. Kahvaltısını sakın bir şekilde yapar, ailesiyle sohbet ederdi. Zamanı iyi değerlendirdiğinden servise zamanında yetişme konusunda hiç sorun yaşamazdı. Annesi ve babası onun bu disiplinli halinden memnundu. Ancak Şükrü'nün bir eksiği vardı: Ödevlerini yapmayı pek sevmezdi. Çoğu zaman ödevlerini son ana bırakır, bazen de tamamen unutturdu. Ödevlerindeki bu özensizliği akademik olarak arkadaşlarından geride kalmasına sebep oluyordu. Bu yüzden öğretmenleri ondan daha dikkatli olmasını isterdi. Oysa ki biraz daha gayret etse derslerinde çok daha başarılı olabileceğini ailesi de biliyordu. Hem mahallesindeki hem de okulundaki arkadaşlarıyla çok güzel bir arkadaşlık ilişkisi vardı. Büyüklerine hürmette kusur etmez özellikle de öğretmenlerine karşı çok saygılı davranırdı.

Bu iki metni, kahramanlarının karakter özellikleri bakımından karşılaştırınız. Aşağıda belirtilen alana ana karakterlerin benzerlik ve farklılıklarına en az birer örnek yazınız. (10 puan)

Benzerlikler

Farklılıklar

Her ikisi de;

- Öğretmenlerine karşı saygılıdır.
- Arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurarlar.
- Sosyal yönleri kuvvetlidir.

- Şükrü, sabahları erkenden kalkıp odasını toplarken Volkan, uyanmakta zorlanır ve odasını dağınık bırakır.
- Volkan, tüm ödevlerini eksiksiz yaparken Şükrü, ödevlerini yapmayı pek sevmez ve bazen unuttur.
- Şükrü, çantasını önceden hazırladığı için acele etmezken Volkan, hazırlığını son ana bırakarak stres yaşar.
- Şükrü, düzenli ve planlı olduğu için ailesine sıkıntı yaşatmaz, ancak Volkan'ın dikkatsizliği ailesini strese sokar.

* Verilen iki metindeki ana karakterlerin karakter özellikleri bakımından karşılaştırılıp en az bir tane benzer ve en az bir tane farklı özelliğin yazıldığı yanıtların **puan değeri 5'tir**.

* Verilen iki metindeki ana karakterlerin karakter özellikleri bakımından karşılaştırılıp en az bir tane farklı özelliğin yazıldığı yanıtların **puan değeri 5'tir**.

* Örnek yanıt çerçevesinde yazılan diğer yanıtlar da doğru olarak değerlendirilecektir.

* Soru kökünde istenenle ilgisi olmayan yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.Y.5.18. Yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme

6. Aşağıdaki cümlede kullanılan, yabancı dillerden alınan ve dilimizde henüz yaygınlaşmamış kelimelerin altını çiziniz. Bu kelimenin Türkçe karşılığını kullanarak verilen cümleyi örnekteki gibi yeniden yazınız. (5 puan)

Örnek:

- Online alışveriş, günümüzde oldukça yaygınlaştı.
- Çevrimiçi alışveriş, günümüzde oldukça yaygınlaştı.

Arkadaşına el sallayarak "bye bye" dedi ve otobüse bindi.

Arkadaşına el sallayarak "hoşça kal" dedi ve otobüse bindi.

* Verilen cümledeki dilimize yabancı dillerden girmiş sözcüğün doğru tespit edilip altının çizildiği yanıtların **puan değeri 2'dir**. Doğru tespit edilerek altı çizilen bu sözcüğün Türkçe karşılığıyla cümlenin yeniden yazıldığı yanıtların **puan değeri 3'tür**.

* "Güle güle, görüşürüz, kendine iyi bak, Allahısmarladık" gibi ifadeler de doğru yanıt olarak değerlendirilecektir.

T.O.5.16. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

7. Sağlıklı ve zinde bir kimse, rahat ve kolay hareket eder. Kilosu boyuna uygundur. Beden biçimi düzgündür. Ayrıca güçlü ve dayanıklıdır, enerjisi de uzun süre bitmez. Normal fiziksel etkinlikleri kolayca yapar. Yaşamın pek çok alanında kendine güveni ve saygısı yüksek olur. Tüm bunlar, fiziksel olarak hareketli yaşam süren, spor yapan insanların tipik özellikleridir. Ağır bir bavulu taşımak, sıkı kapanmış bir kavanozu açmak, beş katlı merdiven çıkmak gerçekleştirilmesi çok kolay işlerdir. Çünkü onların eklemleri daha esnek, kasları ve kalp-dolaşım sistemleri daha güçlüdür.

Bu metindeki anahtar kelimelerden ikisini (örnekte kullanılan kelime dışında) yazınız. Yazdığınız kelimelerden bir tanesini seçip metne yaptığı katkıyı örnek yanıtta hareketle yazınız. (15 puan)

Örnek:

Kelime: Güçlü

Metne Katkısı: "Güçlü" kelimesi metinde, fiziksel olarak sağlıklı ve hareketli bir yaşam süren bireylerin dayanıklılığını ve fiziksel kapasitesini vurgulamak için kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sağlıklı, zinde, hareket, kilo, güçlü, dayanıklı, enerji, saygı, spor, kaslar vb.

Metne Katkısı: "Zinde" kelimesi metinde, fiziksel olarak aktif ve sağlıklı bireylerin dinç, enerjik ve hareketli olduğunu vurgulamak için kullanılmıştır

* Metinden anahtar kelime olabilecek en az iki kelimenin (örnekte kullanılan kelime dışında) yazıldığı yanıtların her birinin **puan değeri 5**'tir.

* Belirlenen anahtar kelimelerden birinin metne katkısının doğru ifade edildiği yanıtların **puan değeri 5**'tir.

T.Y.5.7. Yaratıcı yazı yazabilme

8. Konuşan hayvanlar ve bitkilerin olduğu sihirli bir ormanda kaybolduğunuzu düşününüz. Ormandan çıkış yolunu bulmak için yaşadıklarınızı, aşağıda belirtilen hikâye unsurlarına yer vererek hikâye edici bir metin biçiminde yazınız. Yazınızda yazım ve noktalama kurallarına uymaya, yabancı sözcükler yerine Türkçe karşılıklarını kullanmaya özen gösteriniz. Yazınıza bir başlık koymayı unutmayınız. (25 puan)

Kişiler (Şahıs ve Varlık Kadrosu): Sen (kaybolan kişi), ormanda karşılaştığın en az iki farklı hayvan veya bitki

Olay Örgüsü: Ormanda kaybolman, karşılaştığın zorluklar, bulduğun çözümler ve ormandan çıkışın

Mekân (Yer): Orman

Zaman: Bir sabah

(Not: Hikâye unsurlarına, olay akışına uygun eklemeler yapılabilir.)

* Hikâye unsurlarıyla ilgili verilen açıklamalardan hareketle yazım ve noktalama kurallarına uyulduğu, yabancı sözcüklerin yerine Türkçe karşılıklarının kullanmasına dikkat edildiği, oluşturulan hikâyeye uygun bir de başlığın yazıldığı yanıtlar, **25 puan** ile değerlendirilecektir.

* Hikâye unsurlarının her birinin **puan değeri 5**'tir.

* Oluşturulan hikâyeye uygun yazılan başlığın **puan değeri 5**'tir.

* Yalnızca başlığın yazılıp diğer hiçbir unsurun yazılmadığı yanıtlar ya da yanlış/ilgisiz yazılan yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

Örnek cevap:

ŞİHİRLİ ORMANDAN KAÇIŞ

Bir sabah gözlerimi açtığımda, etrafımı devasa ağaçların sardığı büyüleyici bir ormanda buldum kendimi. Ama buraya nasıl geldiğimi hatırlamıyordum. Tam etrafı incelemeye başlamıştım ki bir ses duydum. "Hey sen! Buraya nasıl geldin?" diye seslendi parlak mavi tüyleri olan bir papağan. Şaşkınlıkla geri çekilirken "Sen... sen konuşuyorsun!" diye kekeledim. Papağan kahkaha attı. "Tabii ki konuşuyorum! Burası Sihirli Orman!"

Tam o sırada, yanımdaki büyük meşe ağacı kalın bir ses tonuyla konuştu: "Ormandan çıkmak istiyorsan cesur olmalısın. Labirent Gölü'nü geçmeli ve Yüce Çınar'a ulaşmalısın. O, sana yolu gösterebilir." Korkumu bir kenara bırakıp yürümeye başladım. Yol boyunca büyük sarmaşıklar bana engel oldu ama bana eşlik eden papağan dostum onların hangi dallarının güvenli olduğunu fısıldadı. Derin bir bataklığa yaklaştığımda nilüfer yaprakları bir köprü gibi birleşerek bana bir yol açtı. Sonunda Yüce Çınar'a ulaştım. "Ormandan çıkmak için ne yapmalıyım?" diye sordum. Çınar, "Yaklaş ve sarıl bana. Gözlerini kapat, kalbinin gitmek istediği yeri düşün." dedi. Gözlerimi kapattım ve evimi hayal ettim. Birden yumuşak bir rüzgâr esti, gözlerimi açtığımda ise kendi yatağımda olduğumu fark ettim.

Bu büyümlü ormanda yaşadıklarım gerçek miydi, yoksa sadece bir rüya mıydı? Bunu asla bilemeyeceğim.